

Brüsszel, 2025. április 2.
(OR. en)

7648/25

COH 34

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2025. április 2.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2025) 163 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK Korszerűsített kohéziós politika: félidős felülvizsgálat

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2025) 163 final.

Melléklet: COM(2025) 163 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2025.4.1.
COM(2025) 163 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

**Korszerűsített kohéziós politika:
félidős felülvizsgálat**

Korszerűsített kohéziós politika: félidős felülvizsgálat

Az uniós Szerződések¹ az Unió egyik fő célkitűzéseként határozzák meg a szolidaritás és a kohézió előmozdítását és különösen a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségek csökkentését. A kohéziós politika politikai és gazdasági jelentősége az idők során csak nőtt, összhangban az európai integráció előrehaladásával, nevezetesen az egységes piac létrehozásával. Az egységes piacról szóló 2010. évi jelentés rámutatott, hogy „*a piaci integráció csak akkor válhat mindenki számára előnyös folyamattá, ha a tagállami szint alatti strukturális egyenlőtlenségek kiigazítására irányuló uniós szintű fellépések egészítik ki azt*”. A több évtizedes erőteljes és kitartó erőfeszítések ellenére a kohézióra és az Európa-szerte tapasztalható regionális egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló célkitűzések ma jelentős kihívásokkal néznek szembe. A Letta-jelentés rámutatott az egységes piac negatív elosztási hatásaival kapcsolatban kialakulóban lévő benyomásokra és arra, hogy „*ha nem foglalkozunk ezzel a benyomással, az alááshatja a közvélemény általi és a politikai támogatást, amely elengedhetetlen az egységes piac további sikeréhez*”.

Mivel a gyökeresen átalakult globális környezet aszimmetrikus hatásokkal jár az emberekre és a területekre nézve, a kiigazítás költségei aránytalanul hárulhatnak egyes uniós régiókra és gazdasági ágazatokra, ami potenciálisan tovább mélyítheti a területi, társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségeket.

Az Ursula von der Leyen elnök által az Európai Parlamenttel folytatott konzultációk és az Európai Tanács 2024–2029-es időszakra szóló menetrendje alapján meghatározott 2024–2029-es politikai iránymutatás rögzíti az Unió alapvető új politikai prioritásait e kihívások kezelése érdekében, beleértve a következőket:

- új terv Európa fenntartható jólétéért és versenyképességéért, beleértve a tisztaipar-megállapodást,
- az európai védelem és biztonság új korszaka,
- az emberek támogatása, társadalmaink és szociális modellünk megerősítése,
- életminőségünk fenntartása: élelmezésbiztonság, víz és természet,
- az EU jövőbeli válságokra való felkészültségének és készenlétének fokozása.

A kohéziós politika eredendően rugalmas ahhoz, hogy meghatározó módon hozzájáruljon a fent említett új és alapvetően fontos prioritásokhoz, miközben megvalósítja az egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló, az európai projekt szempontjából központi jelentőségű alapvető célkitűzést.

A Bizottság – a nemzeti, regionális és helyi hatóságokkal partnerségben – azt javasolja, hogy adjon a kohéziós politika félidős felülvizsgálata lehetőséget a módosításra annak érdekében, hogy az a lehető legnagyobb mértékben hozzájáruljon az Unió jelenlegi és újonnan felmerülő politikai prioritásaihoz, és növelni lehessen a kohéziós politika gazdasági, társadalmi és területi kohézióra gyakorolt hatását.

¹ Az EUSZ 3. cikke és az EUMSZ 174. cikke.

A folyamat megkönnyítése érdekében a Bizottság célzott módosításokat javasol a kohéziós politikai alapok szabályozási keretére² vonatkozóan, hogy i. **összehangolja a beruházási prioritásokat** a változó gazdasági, társadalmi és geopolitikai környezettel, valamint éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzéseinkkel, és ii. **nagyobb rugalmasságot és ösztönzőket vezessen be** az erőforrások gyors felhasználásának megkönnyítése és a programok végrehajtásának felgyorsítása érdekében.

1. Kohéziós politika 2021–2027: aktuális helyzet

Annak ellenére, hogy 2019 elején megkezdődtek a 2021–2027-es programozási időszakról szóló tárgyalások, és bár a tagállamok arra törekedtek, hogy a programok 2020 végéig elfogadásra készek legyenek, **a tényleges végrehajtás 2023-ban, a tervezettnél több mint egy évvel később kezdődött meg.**

Ez több tényező együttállásából adódott, úgymint a szakpolitikát szabályozó rendeletek késői elfogadása és az, hogy egymást követő válságokat kellett kezelni – köztük a Covid19-világjárványt, az Ukrajna elleni háborút és az abból eredő energiaválságot –, továbbá hogy prioritás volt a Next Generation EU eszközeinek végrehajtása, különös tekintettel a rövidebb határidőkkel rendelkező Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközeire. Ezek a tényezők megterhelték a tagállami hatóságok kapacitásait is, ami a beruházások megtervezését és gyors megvalósítását illeti.

A 2021–2027-es programozási időszakban a kifizetések szintje hasonló ahhoz, mint ami a 2014–2020-as programozási időszakra vonatkozó szabályozási keret elfogadását követő azonos szakaszban volt tapasztalható³, de a jelenlegi ciklus forrásainak teljes körű felhasználására kevesebb idő marad⁴.

Bebizonyosodott, hogy a kohéziós politika képes jelentős forrásokat nyújtani regionális és helyi szinten, és a Covid19-világjárványra adott uniós válasz fontos eszközként szolgált⁵. Ezt követően ismét igénybe lett véve az Oroszország Ukrajnával szembeni agressziós háborújából eredő következmények kezelésére (az Európában lévő menekültekre irányuló kohéziós fellépés – CARE⁶ és FAST-CARE⁷ –, valamint a magas energiaköltségekkel szembesülő kkv-k és kiszolgáltatók helyzetben lévő háztartások támogatását célzó SAFE⁸

² Az (EU) 2021/1056 és az (EU) 2021/1058 rendelet, valamint a külön elfogadott (EU) 2021/1057 rendelet.

³ 2024 decemberében a nettó időközi kifizetési arány a 2021–2027-es teljes keretösszeg 4,2 %-ának felelt meg, ami kicsivel magasabb, mint a 2017 júniusában – azaz a kohéziós politikai rendeletek elfogadását követően azonos idő elteltével elért – kifizetési arány (3,6 %).

⁴ A 2014–2020-as többéves pénzügyi keret ciklusában az irányító hatóságok a ciklus végét követően három évig (azaz 2023-ig) nyújthatták be az igényléseket, míg a 2021–2027-es ciklusban a ciklus végét követően két évig (azaz 2029-ig) van erre idejük.

⁵ A koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezésen, a koronavírusra való reagálást célzó, kiterjesztett beruházási kezdeményezésen és a REACT-EU-n keresztül.

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/562 rendelete (2022. április 6.) az 1303/2013/EU és a 223/2014/EU rendeletnek az Európában lévő menekültekre irányuló kohéziós fellépés (CARE) tekintetében történő módosításáról (HL L 109., 2022.4.8., 1. o.).

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2039 rendelete (2022. október 19.) az 1303/2013/EU és az (EU) 2021/1060 rendeletnek az Oroszországi Föderáció által elkövetett katonai agresszió következményeinek kezelését célzó további rugalmasság tekintetében történő módosításáról – FAST (a területeknek nyújtott rugalmas támogatás) – CARE (HL L 275., 2022.10.25., 23. o.).

⁸ A megfizethető energia támogatására irányuló intézkedések a kohéziós politika keretében, a REPowerEU részeként. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241

keretében). Amikor Európa-szerte egyre intenzívebb és egyre nagyobb árvizek pusztítottak, a kohéziós politika a RESTORE⁹ előterjesztésével reagált.

Ugyanakkor az a tény, hogy a kohéziós politika keret költségvetésének jelentős részét még nem kötötték le, **lehetőséget kínál arra, hogy a kohéziós politika rugalmasságát és dimenzióját kihasználva a programok a változó globális környezetből adódóan az Európai Unió előtt álló sürgető új kihívásokra kerüljenek átcsoportosításra.** Emellett lehetővé teszi a **kohéziós politika szabályainak célzott módosítását** annak érdekében, hogy a tagállami hatóságok gyorsabban tudjanak reagálni a sürgős beruházási igényekre.

Ezért minden lehetőséget meg kell vizsgálni az intézkedések fókuszának kiigazítása és hatékonyságának javítása érdekében, a programok végrehajtásának egyidejű felgyorsítása mellett.

2. A félidős felülvizsgálat felhasználása a felmerülő kihívásokra való reagálás érdekében

Az elmúlt években a geopolitikai dinamikát súlyos bizonytalanság jellemezte, ezért át kell értékelni az Európai Unió stratégiai autonómiájának, rezilienciájának és felkészültségének kérdését. Az ezzel járó változások a zöld, a társadalmi és a technológiai átállással egyidejűleg bontakoznak ki, amelyek gyorsan átalakítják a minket körülvevő világot. Az ezen egyidejűleg végbemenő átalakulások jelentette kihívásokat az európai versenyképesség jövőjéről szóló, 2024 szeptemberében közzétett Draghi-jelentés átfogóan elemezte. A jelentés hangsúlyozza, hogy sürgősen meg kell szüntetni az innovációs szakadékot, a dekarbonizációra mint növekedési lehetőségre építve meg kell erősíteni a gazdasági versenyképességet, és csökkenteni kell a külső függőségeket az ellátási láncok diverzifikálása, valamint az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciába, a belföldön előállított zöld energiába és a kritikus ágazatokba való beruházás révén.

Válaszul már több jelentős kezdeményezés indult az Európai Unió gazdasági rezilienciájának és stratégiai autonómiájának fokozása érdekében. Ezek közé tartozik a „REPowerEU” – amely a Bizottság válasza az Oroszország Ukrajna elleni agressziója által okozott társadalmi-gazdasági nehézségekre és globális energiapiaci zavarokra –, valamint a Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP), amelynek célja Európa technológiai vezető szerepének megerősítése. Ezek kiegészítik a kohéziós politikai programokon és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközön keresztül már folyamatban lévő beavatkozásokat a tagállamok és a régiók strukturális változásainak támogatása, valamint rezilienciájuk fokozása érdekében. A tagállamok további forrásokat kaphatnak ahhoz, hogy REPowerEU-fejezeteket vegyenek fel a helyreállítási és rezilienciaépítési terveikbe olyan reformok és beruházások fellendítésének céljával, amelyek diverzifikálják az EU energiaellátását, felgyorsítják a zöld átállást és támogatják a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat. A felkészültségi unióról szóló, 2025. március 26-án elfogadott stratégia még inkább hozzá fog járulni az EU rezilienciájának megerősítéséhez.

rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.).

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/3236 rendelete (2024. december 19.) az (EU) 2021/1057 és az (EU) 2021/1058 rendeletnek az újjáépítéshez nyújtott regionális szükséghelyzeti támogatás (RESTORE) tekintetében történő módosításáról.

A többéves pénzügyi kereten belüli fő uniós beruházási eszközként a kohéziós politika döntő szerepet tölt be az említett prioritások támogatásában. Ösztönzi a gazdasági, társadalmi és területi kohézióhoz hozzájáruló célzott beruházásokat, egyúttal pedig a felmerülő kihívásokat is kezeli.

A 2021–2027-es kohéziós politikai alapokra vonatkozó szabályozási keretet azonban 2019–2021-ben dolgozták ki, tárgyalták meg és fogadták el, a programokat pedig az EU egyes stratégiai politikai prioritásait átformáló jelentős geopolitikai és gazdasági események előtt fogadták el.

Hasonlóképpen a partnerségi megállapodásokat, valamint a nemzeti és regionális kohéziós politikai programokat ugyanezen időkereten belül dolgozták ki és hagyták jóvá, ezért azok az akkor meghatározott prioritásokat tükrözik, és olyan **gazdasági fundamentumokon alapulnak**, amelyek azóta az előre nem látható külső sokkhatások, köztük az energiaválság és a változó globális kereskedelmi és biztonsági környezet miatt **jelentősen megváltoztak**.

Ennek fényében és a 2024–2029-es politikai iránymutatás alapján az Európai Bizottság **2024 decembere óta széles körű konzultációt kezdeményez a tagállamokkal, a régiókkal és a helyi önkormányzatokkal**, hogy kikérje véleményüket politikai prioritásaikról és arról, hogy miként lehetne kiigazítani a kohéziós politikát az említett prioritásoknak való jobb megfelelés érdekében. Mind a tagállamokban, mind Brüsszelben megbeszélésekre került sor a nemzeti kormányok és a régiók képviselőivel, beleértve a legkülső régiókat, városokat és nem városi területeket, például szigeteket. Emellett a Bizottság együttműködött az Európai Parlamenttel és a Régiók Európai Bizottságával¹⁰.

E konzultációk során egyetértés volt abban, hogy a félidős felülvizsgálat felhasználható i. az EU új prioritásainak már a 2021–2027-es kohéziós programokba való beillesztésére, valamint ii. a beruházások egyszerűsítés révén történő felgyorsítására.

E kettős célkitűzés eléréséhez **célzottan módosítani kell** az e közleményt kísérő jogalkotási javaslatban szereplő, a kohéziós politikai alapokat szabályozó rendeleteket. E közlemény következő szakaszai ismertetik a javasolt módosításokat és azt, hogy ezek milyen lehetőségeket teremtenek a kohéziós politika szereplői számára arra, hogy programjaikat összehangolják az új prioritásokkal. **A módosítások azokra a szakpolitikai területekre összpontosítanak, amelyeket a fent említett konzultációk során számos érdekelt fél a legsürgetőbbként emelt ki.**

A javasolt szabályozási módosítások ismertetése mellett az alábbi szakaszok egyéb módokra is rávilágítanak, amelyek révén a tagállamok maximalizálhatják kohéziós politikai beruházásaik hatását a közös prioritásaink elérése tekintetében.

Az innovációs szakadék megszüntetése, a versenyképesség megerősítése és a dekarbonizáció

A Bizottság által nemrégiben elfogadott versenyképességi iránytű meghatározza a következő öt év irányát az európai gazdasági dinamizmus újbóli fellendítése érdekében. Az iránytűnek

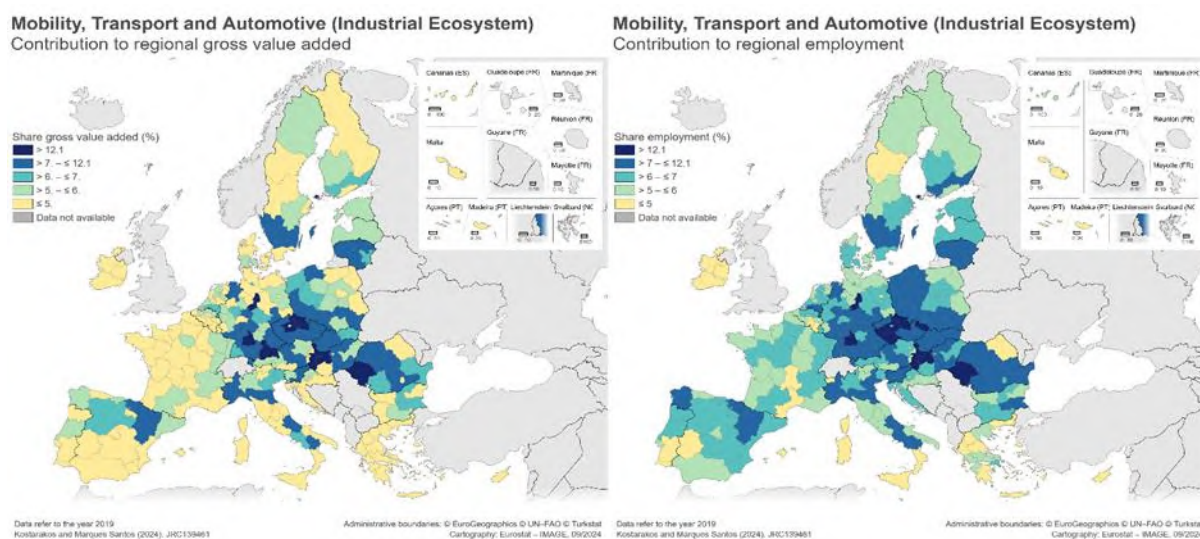
¹⁰ Fitto ügyvezető alelnök 2025. január 27-én eszmecsere-t folytatott az Európai Parlament Regionális Fejlesztési Bizottságával (REGI) a kohéziós politika jövőjéről, és részt vett a Régiók Bizottsága 2025. február 20-i plenáris ülésén.

ezért információként kell szolgálnia a kohéziós politika féléves felülvizsgálatáról szóló vitához azáltal, hogy a 2019–2021 között megtárgyalt és megállapított szabályozási prioritásokon alapuló, 2022-ben elfogadott programok fókuszát napjaink sürgető kihívásaira irányítja át, nevezetesen az innovációs szakadék megszüntetésére, a gazdaság dekarbonizációjára a versenyképesség növelése és a függőségek csökkentése érdekében, valamint az új növekedési ágazatokba való beruházásra, figyelembe véve a régiók gazdasági szerkezetét.

Ezért időszerű, hogy a tagállamok és a régiók megvizsgálják, mit lehetne még tenni az innovációs szakadék megszüntetése, valamint a technológiai felkészültség, a nemzetközi piacokkal kapcsolatos kilátások és a kkv-k versenyhelyzetének előmozdítása érdekében.

A globális dinamika és az ipari átalakulás egyes régiókat jobban érintett, mint másokat. Azok a régiók, amelyek túlságosan függenek egy adott iparágától, esetleg egy olyan energiaigényes ágazattól, amelynek innovációs ökoszisztémája testre szabott és elzárt, sokrétű kihívásokkal néznek szembe a növekedés és a jólét irányában történő áttérés terén.

Például a gépjárműiparnak, az építőiparnak és a feldolgozóiparnak számos régióban át kell alakulnia, alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákat kell bevezetnie, körforgásosabb folyamatokat kell alkalmaznia és digitalizálnia kell folyamatait ahhoz, hogy versenyképes maradjon.

A 2021–2027-es időszakban közel 34 milliárd EUR összegű kohéziós finanszírozás segíti a kutatási és innovációs kapacitások fejlesztését és fokozását, a fejlett technológiák elterjedését és a speciális készségeket.

A közszolgáltatások digitalizálása, valamint a mesterséges intelligencia (MI) köz- és magánszektoron belüli integrálása hasonlóképpen a versenyképesség mozgatórugója. A kohéziós politika már most is jelentős támogatást nyújt a digitális áttálláshoz 31 milliárd EUR összegű projektek révén, mint például a dolgok internete, a pereminformatika, a mesterséges intelligencia, a robotika és a kiterjesztett valóság, vagy az e-kormányzat és az e-egészségügy.

Végezetül a kritikus fontosságú nyersanyagok biztonságos és fenntartható forrásaihoz és a nettó zéró technológiákhoz való hozzáférés alapvető fontosságú valamennyi downstream ágazat versenyképessége szempontjából. A Bizottság 2025. március 25-én összeállította a

kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabály szerinti stratégiai projektek első listáját. Ezek a projektek a STEP keretében válnak támogathatóvá.

Tekintettel arra, hogy a versenyképességgel kapcsolatos kihívások az EU valamennyi régióját érintik, **a Bizottság azt javasolja, hogy valamennyi régióban váljon lehetővé a STEP hatálya alá tartozó projektek ERFA/Kohéziós Alap keretében történő támogatása**, beleértve az uniós tagállamok fejlettebb régióit is, ahol az egy főre jutó GDP meghaladja a 27 tagú EU átlagát. A Bizottság továbbá javasolja azon határérték eltörlését, amely szerint az ERFA-előirányzatok 20 %-a programozható át a STEP-hez. A STEP-módosítások benyújtásának határideje az e közleménnyel együtt javasolt szabályozási változtatások hatálybalépésétől számított legfeljebb két hónappal meghosszabbodik.

Fontos elismerni és megerősíteni **a nagyvállalatok szerepét** a regionális fejlesztésben, mivel ők irányítják a kutatást, az innovációt, a tudást és a technológiatranszfert az értékláncuk más vállalatai felé. A kohéziós politika már 9 milliárd EUR-t különít el a nagyvállalatok számára, és folyamatos előrehaladás látható, mivel a tervezett források több mint egynegyedét allokálták nagyvállalatok egyedi K+I projektjeire. Eddig Európa-szerte tíz közös európai érdeket szolgáló fontos projekt részesült finanszírozásban. Ebbe beletartoznak például észtországi, hollandiai és lengyelországi hidrogénprojektek, illetve görögországi, lengyelországi és olaszországi mikroelektronikai projektek. A Bizottság támogatja a tagállamokat a lehetséges jövőbeli közös európai érdeket szolgáló fontos projektekhez szükséges támogatás meghatározásában.

A növekedés és a versenyképesség fellendítését célzó uniós támogatás hatásának maximalizálása érdekében, továbbá amennyiben teljesülnek az EUMSZ 107. és 108. cikkében és az alkalmazandó iránymutatásokban meghatározott uniós állami támogatási szabályok, **a Bizottság javasolja, hogy terjesszék ki az ERFA keretében kkv-któl eltérő vállalkozások termelőberuházásaihoz nyújtott támogatás hatályát** azokban az esetekben, amikor a pénzügyi forrásokat 1. a **STEP** célkitűzéseikhez hozzájáruló beruházások támogatására, 2. a **védelmi** képességek előmozdítása érdekében az ipari kapacitások növelésére, 3. **közös érdekű európai védelmi projekthez** való hozzájárulásra vagy 4. az ipari **dekarbonizáció** elősegítésére használják fel, például energiaigényes iparágak vagy a gépjárműipar esetében. A C(2021) 8481 közleménnyel összhangban a Bizottság által az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján jóváhagyott, közös európai érdeket szolgáló fontos projektben közvetlenül részt vevő projektekre irányuló, a kkv-któl eltérő vállalkozásokon belüli beruházások szintén támogathatók. A kkv-któl eltérő vállalkozások támogatását az Igazságos Átmenet Alap is megkönnyíti azáltal, hogy nincs szükség hiányelemzésre.

Európa versenyképessége az Európában élő emberekben rejlik. Humán tőkénk kulcsfontosságú az EU jóléte, gazdasági rezilienciája, a termelékenység-növekedés fokozása és a kohézió előmozdítása szempontjából. A **készségek uniójának**¹¹ egyik célkitűzése a továbbképzési és átképzési lehetőségek biztosítása, többek között **egyéni tanulási számlák** létrehozása és bevezetése révén. A Bizottság ki fog dolgozni egy **készségaranciára** vonatkozó kísérleti projektet. Ez a rendszer lehetőséget kínál a szerkezetátalakításban érintett vagy a munkanélküliség kockázatának kitett munkavállalók számára, hogy egy másik vállalatnál vagy egy másik ágazatban építsenek karriert. Ezzel összefüggésben, valamint a termelési folyamatok és a termékek dekarbonizációjához kapcsolódó ipari alkalmazkodás

¹¹ COM(2025) 90 final.

megkönnyítése érdekében **az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+)** – a már meglévő támogatási lehetőségeken túlmenően – **külön jogalkotási javaslat révén módosul** annak érdekében, hogy a végrehajtás rugalmasságának biztosítása révén elősegítse e folyamat során a készségfejlesztést, a munkahelyek fenntartását és a munkahelyteremtést.

Az InvestEU – a kritikus iparágakba történő beruházások fellendítését célzó kiemelt uniós program – **tőkeáttételének** további fokozása, valamint a jogszabályok által már biztosított átcsoportosítási lehetőségek előmozdítása érdekében **a Bizottság javasolja, hogy váljon lehetővé az ERFA-ból és a Kohéziós Alapból származó forrásoknak az InvestEU tagállami komponenseibe történő átcsoportosítása** egy, a kohéziós politikai célkitűzések elérését szolgáló új InvestEU pénzügyi eszköz végrehajtása érdekében, amint az az InvestEU-rendelet módosítására irányuló javaslatban¹² szerepel.

Emellett a jóváhagyott, közös európai érdeket szolgáló fontos projektekben közvetlenül részt vevő projektek késedelmet szenvedhetnek, amikor a tagállamok úgy döntenek, hogy az ilyen projekteket kohéziós alapokból finanszírozzák. Az ERFA-finanszírozásra vonatkozó pályázati eljárás, különösen a pályázati felhívások szervezése és a pályázati felhívásokra való jelentkezés hozzáadódik a közös európai érdeket szolgáló fontos projektek (szintén nyílt pályázati felhívásokat magában foglaló) kiválasztási eljárásához, amelyet az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerinti állami támogatás kedvezményezettjeinek kiválasztása céljából nemzeti szinten szerveznek. Ezért a Bizottság javasolja, hogy a tagállamok az állami támogatási szabályokkal összhangban nyújthassanak támogatást az ERFA-ból és az ESZA+-ból a Bizottság által az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja és a C(2021) 8481 közlemény alapján jóváhagyott közös európai érdeket szolgáló fontos projektekben közvetlenül részt vevő projektekhez.

A jogszabályi változtatások révén kínált lehetőségeken túlmenően **a Bizottság ösztönzi a tagállamokat és a régiókat**, hogy a féldős felülvizsgálat keretében történő újraprogramozás során:

- **növeljék a STEP-hez nyújtott támogatást** az Európa stratégiai ágazataiba és technológiáiba történő beruházásokra már átcsoportosított 6 milliárd EUR összegű kohéziós finanszírozáson felül,
- **nyújtsanak szelektívebb támogatást a vállalkozásoknak.** Ha a kkv-knak nyújtott finanszírozás túlságosan széles körben oszlik meg, hatása felhígulhat. A nagyobb szelektivitás lehetővé teszi a regionális gazdaságok korszerűsítésének és diverzifikálásának jobb támogatását, például azáltal, hogy az ígéretes ipari ágazatokban működő kkv-knak nyújtott támogatást K+I-beruházásokhoz, a digitális technológiák bevezetéséhez, a helyi klaszterek és az uniós értékláncok helyi részeinek a körforgásos folyamatokat előmozdító megerősítéséhez, vagy az innovatív közbeszerzés jobb kihasználásához kötik,
- **összpontosítsanak az áttörést hozó, innovatív vállalatokra** az innováció, a fejlett dekarbonizált gyártási kapacitások, a tiszta technológiák és a mesterséges intelligencia elterjedésének lehetővé tétele érdekében, segítve azokat a vállalatokat, amelyek hozzájárulnak Európa stratégiai ágazataihoz és értékláncaihoz, például a mesterséges intelligenciához, a félvezető- és kvantumtechnológiához, a fejlett anyagokhoz, a dekarbonizációhoz, a biotechnológiához, a védelmi vagy az űrtechnológiákhoz.

¹² COM(2025) 82 final.

Ennek magában kell foglalnia a költségvetési átcsoportosítások lehetőségeinek teljes körű kihasználását, valamint a kiválósági pecsétek és STEP-pecsétek támogatását, amelyeket az Európai Innovációs Tanács ítél oda az e területeken nagy potenciállal rendelkező induló innovatív vállalkozások és kkv-k kiválasztásával,

- **fokozzák a digitális kapacitások**, például a mesterséges intelligencia, a számítási felhő és az óriásgyárak **támogatását** annak érdekében, hogy a vállalatok hozzáférjenek az innováció és a versenyképesség szempontjából szükséges élvonalbeli szolgáltatási infrastruktúrákhoz,
- **ismerjék el és erősítsék meg a nagyvállalatok szerepét** a regionális fejlesztésben, mivel ők irányítják a kutatást, az innovációt, a tudást és a technológiatranszfert az értékláncuk más vállalatai felé,
- **nyújtsanak finanszírozást az olyan egyéb uniós eszközök keretében kiválasztott stratégiai projektekhez**, amelyek nem rendelkeznek elegendő finanszírozással mindegyiknek a támogatásához, és amelyeket a kohéziós politikai programok felkarolhatnak, ha elég kiforrottak ahhoz, hogy biztosított legyen a szakpolitika időkeretén belüli végrehajtás, és ha az ország és/vagy régió ipari stratégiáját szolgálják. Ez a helyzet például az Innovációs Alap keretében kiválasztott projektek vagy a közös európai érdeket szolgáló fontos projektek esetében, illetve a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabály, a kritikus fontosságú gyógyszerekről szóló jogszabály és a „nettó zero” iparról szóló jogszabály szerinti stratégiai projektek esetében. A tagállamoknak és a régióknak törekedniük kell a kohéziós szabályok szerinti finanszírozási eljárások egyszerűsítésére és felgyorsítására az olyan projektek esetében, amelyek már szigorú értékelési eljárásokon estek át,
- támogassák az innovatív kkv-k **kis méretű közepes piaci tőkeértékű vállalatokká** való léptékváltását,
- biztosítsák, hogy a kohéziós finanszírozással megvalósuló beruházások **növeljék az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát**, összhangban a felkészültségi unióról szóló stratégiával és a beépített felkészültség és biztonság koncepciójával is, amelyet valamennyi uniós szakpolitikába be kell ágyazni.

Védelem és biztonság

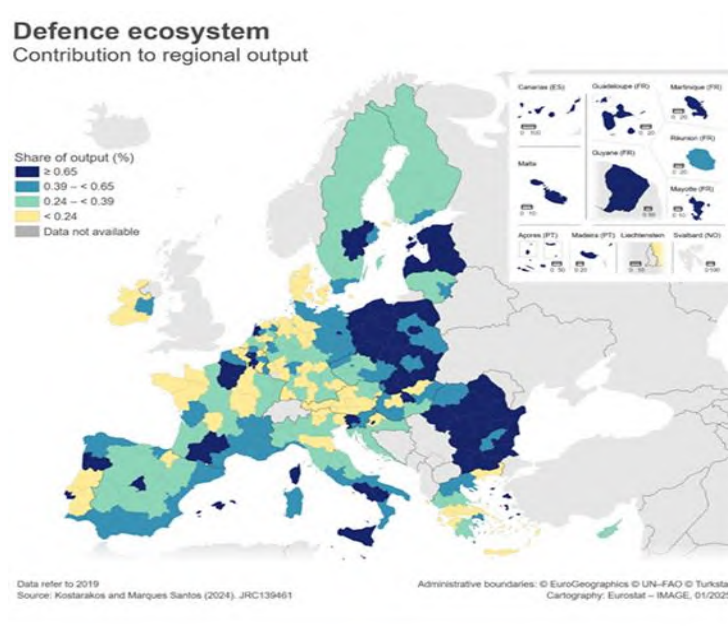
Az új geopolitikai környezet miatt nagy hangsúlyt kell fektetni gazdaságaink rezilienciájára, a felkészültségre és védelmi képességeinkre, valamint függőségeink csökkentésére. Az Európai Uniónak most kulcsfontosságú döntéseket kell hoznia annak érdekében, hogy növelje a védelmi képességeinek fejlesztéséhez és az uniós védelmi ipar versenyképességéhez nyújtott támogatását. Ez az erőfeszítés lehetővé teszi az Unió számára, hogy kezelje Ukrajna támogatásának sürgető szükségességét, miközben biztosítja a kontinens hosszú távú biztonságát.

A Bizottság javaslatot tett az Európai Tanácsnak egy azonnali válaszintézkedésre – a „ReArm Europe” tervre¹³ –, amelynek keretében a következő négy évben legalább 800 milliárd EUR is fordítható védelmi beruházásokra, beleértve a SAFE-ből származó 150 milliárd EUR-val finanszírozott kiadásokat is. Ezen eszközök keretében az uniós költségvetés még inkább hozzájárulhat a közös erőfeszítéshez. E tekintetben a Bizottság bejelentette, hogy javaslatokat

¹³ Fehér könyv az európai védelemről – Készenlét 2030 – JOIN(2025) 120 final.

fog előterjeszteni a meglévő uniós eszközök rugalmasabbá tételére, hogy növelni lehessen a védelmi beruházásokat.

A kohéziós politika már most is **finanszíroz olyan biztonsági és védelmi vonatkozású beruházásokat, amelyek hozzájárulnak a regionális fejlesztéshez**. Ezek a beruházások a katonai mobilitás fokozását szolgáló kettős felhasználású technológiákat és infrastruktúrát, valamint magát a védelmi ipart támogatják a katonai technológiai innovációhoz, a gyártási kapacitás növeléséhez és az ellátási lánc infrastruktúrájához nyújtott finanszírozás, valamint az energiaellátási szűk keresztmetszetek kezelésére irányuló projektek és az energetikai infrastruktúrával kapcsolatos projektek finanszírozása révén¹⁴. A védelmi iparágak gyakran hoznak létre olyan kutatás-fejlesztési és ipari ökoszisztémákat, amelyek az európai régiók és közösségek javát szolgálják. A szakpolitika területi fókuszja különösen fontos a regionális szinergiák és a helyi erősségekhez való igazodás előmozdítása szempontjából, reagálva az európai védelmi ökoszisztéma nagyon sokszínű voltára.

A nemzeti, regionális és helyi hatóságok **önkéntesen felhasználhatják a kohéziós politika féléves felülvizsgálatát arra, hogy jelenlegi programjaikon belül forrásokat különítsenek el** az újonnan felmerülő prioritásokra, többek között a védelmi képességek megerősítésére. Az Európai Tanács 2025. március 6-i következtetéseivel összhangban **a Bizottság két új egyedi célkitűzés létrehozását javasolja** az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) és a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás meglévő hatályán belül, hogy további lehetőségeket és ösztönzőket biztosítson azon tagállamok számára, amelyek be kívánnak ruházni a kohéziós politika célkitűzéseivel összhangban álló védelmi képességeikbe. Ezek az egyedi célkitűzések a keleti határ menti régiók érdekeit is szolgálják.

- Az első új célkitűzés lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a „Beruházás a munkahelyteremtésbe és növekedésbe” célkitűzés alatt a 2021–2027-es programjaik

¹⁴ A kohéziós alapok mellett több különféle beruházáson keresztül hozzájárulnak az EU belső biztonságához, előmozdítva ezáltal a biztonság és a felkészültség átfogó és általános megközelítését.

keretében önkéntesen összegeket csoportosítsanak át a védelmi ágazatban működő vállalkozások gyártási kapacitásának növelésére, a vállalkozások földrajzi elhelyezkedésére vagy méretére vonatkozó korlátozás nélkül, biztosítva ugyanakkor az állami támogatásokra vonatkozó, továbbra is alkalmazandó szabályok maradéktalan tiszteletben tartását. Ez meg fogja erősíteni Európa általános védelmi és felkészültségi kapacitásait, összhangban az EU-n belüli gazdasági, területi és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló átfogó kohéziós politikai célkitűzésekkel.

- A védelemmel kapcsolatos második új egyedi célkitűzés **a reziliens védelmi vagy kettős felhasználású infrastruktúra kiépítéséhez járul hozzá az Unión belüli katonai mobilitás előmozdítása érdekében.**

Tekintettel az Európai Tanács azon felhívására, amely szerint fel kell gyorsítani az uniós védelmi beruházásokra szánt finanszírozás mozgósítását, **a Bizottság javasolja, hogy az e prioritásra irányuló, átcsoportosítással támogatott beruházások 2026-ban 30 %-os előfinanszírozásban és 100 %-os uniós társfinanszírozásban részesüljenek.**

A megfelelő készségek elengedhetetlenek a hatékony védelmi kapacitáshoz. A készségek uniója intézkedéseket határoz meg az európai készséghiányok és szakemberhiányok kezelésére; a készségfejlesztési paktum mindenekelőtt nagyszabású partnerséget hozott létre a védelmi ökoszisztémával kapcsolatban¹⁵. Készségigény-előrejelzés révén támogatja az Európa előtt álló készséghiányok kollektív előrejelzését, figyelembe véve az ipar készségigényeit és a következő öt-tíz évre vonatkozó demográfiai készségigény-előrejelzéseket. Célja a továbbképzési és átképzési programok magasabb szintre emelése annak érdekében, hogy azok vonzóbbá váljanak a tehetségek hatékonyabb bevonása és fejlesztése, valamint a képzett személyek megtartásának javítása révén. Ebben az összefüggésben az ESZA+ szintén elő fogja segíteni a védelmi iparon belüli készségfejlesztést azáltal, hogy további rugalmasságot biztosít a végrehajtáshoz, **egy külön jogalkotási javaslatban előterjesztett harmadik új prioritással egészítve ki az ESZA+ rendeletet.** Az ESZA+ minden rendelkezésre álló eszközt mozgósít ennek támogatására, beleértve az oktatás és képzés, valamint az egész életen át tartó tanulás támogatását is.

A Bizottság továbbá egy soron következő jogalkotási javaslatban javasolni fogja a STEP-rendelet és a kapcsolódó, több uniós programra kiterjedő jogszabályok módosítását egy negyedik, védelmi célú STEP-ágazat beillesztésével, amelyet meglévő uniós eszközökkel, nevezetesen a Horizont Európa keretprogram és a Digitális Európa program révén lehetne támogatni.

Végezetül a Bizottság arra is ösztönzi a tagállamokat, hogy **éljenek a jelenlegi jogi keretben biztosított azon lehetőséggel, amely szerint a megosztott irányítás keretében számukra elkülönített forrásokat önkéntesen átcsoportosíthatják közvetlenül irányított, védelmi és biztonsági célú programokra.** Ezzel összefüggésben az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) katonai mobilitási keretösszegébe való átcsoportosításokkal összehangolt beavatkozások biztosíthatók a védelemről szóló fehér könyvben kiemelt katonai mobilitási folyosók mentén. Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközzel szemben a rendelet módosításra

¹⁵ https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/aerospace-and-defence_en.

kerül annak érdekében, hogy tükrözze ugyanezeket az előnyös elő- és társfinanszírozási arányokat.

Megfizethető lakhatás

A **lakhatás** nem csupán alapvető szükséglet, hanem alapvető jog. Ursula von der Leyen elnök a 2024–2029-es időszakra szóló politikai iránymutatásában hangsúlyozta, hogy „*sürgősen kezelni kell a több millió családot és fiatalot sújtó lakhatási válságot*”, és hogy jelentős és egyre növekvő beruházási hiány tapasztalható a szociális és megfizethető lakhatás terén. Ez kulcsfontosságú az emberek támogatásához, társadalmaink és szociális modellünk megerősítéséhez, és egyidejűleg Európa versenyképességének előmozdításához és demokráciánk védelméhez.

A pénzügyi válság vége óta a lakások iránti kereslet növekedett, míg az új és felújított lakások kínálata nem nőtt hasonló ütemben. Ez általában véve is a lakásárak és a bérleti díjak jelentős emelkedését eredményezte, egyes régiókban és városokban azonban még inkább. Ugyanakkor a bérek nem emelkedtek olyan mértékben, mint a lakhatási költségek. Egyenlőtlen alakulásuk miatt egyre nagyobb szakadék alakult ki a megfizethető lakhatás rendelkezésre állása és a lakosság szükségletei között¹⁶.

Noha a probléma súlyossága országonként és régióként eltér, a hatása viszont széles körben érvényesül. A magas lakhatási költségek miatt számos háztartás jövedelmének aránytalanul nagy részét kénytelen lakbérre vagy jelzáloghitelekre fordítani, kevesebbet hagyva más szükségletekre, például az élelmiszerre, az egészségügyre és az oktatásra – ami a szegénység kockázatát hordozza magában. 2023-ban a szegénység kockázatának kitett háztartások egyharmada a háztartás rendelkezésre álló jövedelmének legalább 40 %-át lakhatásra fordította. Emellett a megfizethetőbb és fenntarthatóbb lakhatás megteremtésére irányuló összehangolt fellépések segíteni fogják azokat is, akik az energiaszegénység súlyos helyzetével néznek szembe. 2023-ban az európaiak 10,6 %-a nem tudta megfelelően melegen tartani otthonát. Mindemellett az embereknek az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens lakhatásra van szükségük.

Megfizethető lakhatás híján egyre több háztartás kerül súlyosan nehéz helyzetbe, e hiány azonban a versenyképességre is kihat. Egyes térségekben ugyanis az európai vállalatok számára egyre inkább gondot jelent munkavállalókat találni, mivel a lakhatási és megélhetési költségek a jövedelemhez képest aránytalanul magasak az adott térségekben.

A magas árak a közszolgáltatásokat is nyomás alá helyezik bizonyos városokban, mivel nehézségekbe ütközik a kulcsfontosságú közalkalmazottak (tanárok, ápolók, rendőrök stb.) toborzása. A megfizethető lakhatás hiánya szélesebb körű társadalmi hatásokkal járhat, például megakadályozhatja, hogy fiatal párok letelepedjenek és családot alapítsanak, vagy ahhoz vezethet, hogy megfizethető diáklakhatás híján a leendő diákok alternatív karrierlehetőségeket választanak. A politikai iránymutatás annak érdekében, hogy támogassa a tagállamokat e problémák kezelésében, összehangolt megközelítést javasolt, amelyet egy **megfizethető lakhatásra vonatkozó európai tervben** kell meghatározni. Az Európai Parlament 2025 januárjában létrehozta az Európai Unióban tapasztalható lakhatási válsággal foglalkozó különbizottságot, amelynek célja a lakhatási válság kiváltó okainak vizsgálata és

¹⁶

https://unece.org/sites/default/files/2025-02/ECE-HBP-225_Housing%20Affordability_E_web.pdf.

szakpolitikai ajánlások előterjesztése az uniós szinten kidolgozandó lehetséges megoldásokra vonatkozóan. Ezeket az ajánlásokat figyelembe fogják venni a megfizethető lakhatásra vonatkozó európai terv előterjesztésekor.

Ezen átfogó kezdeményezés részeként a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy **lehetővé teszi a tagállamok számára a megfizethető lakhatásra irányuló tervezett kohéziós politikai beruházások megkészszerzését**. A kohéziós politika már most is hozzájárul az uniós lakáságazat javításához azáltal, hogy a 2021–2027-es programozási időszakban 7,5 milliárd EUR került elkülönítésre különösen energia- és erőforrás-hatékony épületekre és szociális lakásokra, és az allokáció több mint felét már odaítélték projekteknek. Tekintettel a szükségletek nagyságára és sürgősségére, valamint arra, hogy a tagállamok eddig nagymértékben igénybe vették a támogatást, **a félidős felülvizsgálattal meg kell kezdeni a megfizethető lakhatáshoz nyújtott kohéziós politikai támogatás megkészszerzésére irányuló erőfeszítéseket**.

Ennek megfelelően **a Bizottság jogszabály-módosításokat javasol a növekvő beruházási hiány kezelése érdekében, kiszélesítve a tagállamok lehetőségeit arra, hogy a 2021–2027-es programjaik keretében összegeket programozzanak át a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférést előmozdító beruházásokra**. Az új európai Bauhaus keretében megvalósuló beruházásokhoz teljes mértékben ki kell használni ezeket az újonnan megnyíló lehetőségeket.

A megfizethető lakhatáshoz kapcsolódó további konkrét célkitűzések három szakpolitikai célkitűzés alá fognak tartozni, ami rugalmasságot biztosít a tagállamok és a régiók számára programozási struktúráiktól és a lakhatással kapcsolatos beavatkozások fókuszától függően.

Annak érdekében, hogy a tagállamok megfelelő ösztönzést kapjanak arra, hogy a kohéziós alapokból rendelkezésre álló allokációkon belül növeljék a megfizethető lakhatásra irányuló finanszírozást, **a Bizottság javasolja, hogy az e kiemelt területre átcsoportosított beruházások 2026-ban 30 %-os előfinanszírozásban és 100 %-os megnövelt uniós társfinanszírozási arányban részesüljenek**.

A Bizottság szolgálatai az Európai Beruházási Bankkal (EBB) közösen elkészítettek egy mintaként szolgáló pénzügyi eszközt is a kohéziós politikai finanszírozásnak az EBB-től és más nemzetközi pénzügyi intézményektől, valamint nemzeti fejlesztési és kereskedelmi bankoktól származó forrásokkal való ötvözéséhez a megfizethető lakhatásba történő beruházások támogatása érdekében. Ez a mintaként szolgáló pénzügyi eszköz jelentősen növelheti a kohéziós politika forrásainak a megfizethető lakhatásra gyakorolt hatását azáltal, hogy magán- és kedvezményes finanszírozást mozgósít, további ösztönzést nyújtva a nemzeti és regionális hatóságoknak azon célkitűzés előmozdításához, hogy a 2021–2027-es programozási időszakban megkészszerződjön a kohéziós politika megfizethető lakhatáshoz való hozzájárulása.

Összefoglalva, **a Bizottság ösztönzi a tagállamokat és a régiókat, hogy a félidős felülvizsgálat keretében történő újraprogramozás során:**

- **készszerzzék meg a 2021–2027-es ciklusban a programok keretében a megfizethető lakhatásra elkülönített finanszírozást,**
- **mozgósítsanak ilyen finanszírozást pénzügyi eszközök révén, többek között a megfizethető és fenntartható lakhatást célzó, küszöbön álló páneurópai beruházási platformon keresztül,**

- **gyorsítsák fel és észszerűsítsék** a helyi és városi szintű **engedélyezési és tervezési szabályokat** a teljesítés felgyorsítása, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a beruházások gyorsan eredményekkel járjanak, amelyek hosszú távon fenntartható előnyökhöz vezetnek, például az alacsony jövedelmű bérlők és az első alkalommal vásárlók vagy a diákszallások tekintetében,
- **támogassák az új európai Bauhaus kezdeményezéssel összhangban álló lakhatási projekteket.**

A vízgazdálkodás rezilienciája

A víz létfontosságú erőforrás az élelmiszer-, energia- és gazdasági rendszereink biztonsága szempontjából, a vízkészletekre azonban mind uniós, mind globális szinten egyre nagyobb nyomás nehezedik a szennyezés, a biológiai sokféleség csökkenése és az éghajlatváltozás miatt, amelyek már most is káros hatással vannak a vízkészletekre.

A vízi és a tengeri ökoszisztémák védelme és helyreállítása elengedhetetlen a vízminőség és a vízmennyiség biztosításához. Az egészséges vízi ökoszisztémák, a zöld, kék és szürke vízügyi infrastruktúra és a vízgazdálkodási rendszerek kritikus infrastruktúrák, és az energetikai infrastruktúrához hasonlóan kiemelkedő fontosságúak versenyképességünk, életminőségünk, biztonsági és védelmi képességeink szempontjából is. Vízrendszereinket gyakoribb és súlyosabb árvizek és aszályok, valamint rosszindulatú támadások, többek között kibertámadások fenyegetik. A hatékony vízügyi infrastruktúra hiánya és a vízgazdálkodás elégtelen rezilienciája alááshatja az EU élelmezésbiztonságát és élelmiszer-termelését. Az EU-nak meg kell védenie ezeket az ökoszisztémákat és infrastruktúrákat azáltal, hogy fokozza a beruházásokat, és olyan szemmel tekint a vízellátásra és a vízügyi infrastruktúrára, hogy minden körülmények között biztosítani kell polgáraink és társadalmaink vízhez való hozzáférését és vízellátását.

Az Európai Unió szilárd jogi keretet hozott létre a fenntartható és biztonságos vízgazdálkodáshoz, de a végrehajtás terén elengedhetetlen a további előrelépés, és sürgető szükség van határozottabb fellépésre. A vízgazdálkodás rezilienciája szükségessé teszi a reaktív válságkezelésről a proaktív, kockázatalapú gazdálkodásra és a fokozott felkészültségre való áttérést.

A 2021–2027 közötti időszakban – kohéziós politikai programok keretében – közel 13 milliárd EUR fordítódik beruházások a vízszolgáltatás, valamint a korszerűbb szennyvízgyűjtés és -tisztítás terén. A megfelelő előrelépés biztosításához azonban további erőfeszítésekre van szükség az állami és a magánszektor részéről.

Ezért a vízgazdálkodás rezilienciájára irányuló beruházások fontosságának és fókuszának megfelelő hangsúlyozása érdekében **a Bizottság egyedi célkitűzés beillesztését javasolja a vízhez való biztonságos hozzáférés, a fenntartható vízgazdálkodás és a vízgazdálkodás rezilienciájának előmozdítására vonatkozóan.**

Annak érdekében, hogy a tagállamok megfelelő ösztönzést kapjanak arra, hogy a kohéziós alapokból rendelkezésre álló allokációkon belül növeljék a vízgazdálkodás rezilienciájára irányuló finanszírozást, **a Bizottság javasolja, hogy az e prioritásra irányuló, átcsoportosítással támogatott beruházások előfinanszírozása 2026-ban 30 %-ra növekedjen, és ezek a beruházások 100 %-os megnövelt uniós társfinanszírozási arányban részesüljenek.**

Továbbá a **Bizottság ösztönzi a tagállamokat és a régiókat**, hogy a félidős felülvizsgálat keretében történő újraprogramozás során:

- **dolgozzanak a vízgazdálkodási szempontból reziliens társadalom kiépítésén** a víztestek fokozott helyreállítása, az árvíz kockázat csökkentésére és az ökoszisztémák víztárolási kapacitásának növelésére irányuló természet alapú megoldások bevezetése, a vízkivétel jobb ellenőrzése és a vízhatékonyság növelése, a vízügyi infrastruktúra fokozott digitalizálása és a víz újrafelhasználása, az aszály és az elsivatagosodás hatásainak enyhítése, valamint a (kiber)biztonsági kockázatok mérséklése és a szennyezés csökkentése révén, beleértve az uniós vízügyi vívmányoknak, többek között a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvnek való megfelelést.

Energetikai átállás

Az éghajlat-politikai fellépés és az éghajlatvédelmi átállás szintén olyan terület, ahol a kohéziós politikai beruházások hozzájárulnak az uniós prioritásokhoz. E beruházások összértéke meghaladja a 110 milliárd EUR-t.

A Bizottság a versenyképességi iránytűben, a tisztaipar-megállapodásban és a megfizethető energiára vonatkozó cselekvési tervben konkrét utat jelölt ki Európa számára a versenyképessége helyreállításához és a fenntartható jólét biztosításához, ahol a növekedés hajtóereje a dekarbonizáció és a körforgásosság.

A kohéziós alapok már most is támogathatják az éghajlat-politikai célkitűzésekre irányuló beruházásokat, de még inkább fel kell gyorsítani az erőfeszítéseket annak biztosítása érdekében, hogy a dekarbonizáció az európai iparágak növekedésének és az európaiak jólétének hajtóereje legyen. Tekintettel a tiszta átállás jelentős beruházási igényeire, a tagállamoknak folytatniuk kell az átállásba való beruházásokat, összhangban az éghajlat-politikai kiadásokra vonatkozó meglévő célkitűzésekkel.

Jelentős támogatásban részesülnek az energiahatékonyság, a megújuló energia, a városi közlekedési infrastruktúra és a vasúti beruházások területén megvalósuló projektek, amelyek közvetlenül hozzá fognak járulni az EU-n belüli kibocsátások csökkentéséhez. A kohéziós politika például 24 milliárd EUR-t fektet be az energiahatékonyságba, ezen belül jelentős részben a lakásszektorba.

A tiszta, megfizethető energiaforrásokra és a hatékonyabb energiafelhasználásra irányuló beruházások elengedhetetlenek a dekarbonizált gazdaságra való átálláshoz és ahhoz, hogy Európa képes legyen helytállni a globális versenyben, mivel az energiaárak súlyos hatással vannak az ipari költségekre. A 2021–2027-es programok már több mint 15 milliárd EUR összegű beruházást irányoznak elő.

Ennek szellemében, valamint az ipar dekarbonizációjának az uniós éghajlat-politikai célkitűzések eléréséhez szükséges felgyorsítása érdekében **a Bizottság javasolja, hogy az ERFA-ból nyújtott támogatás hatálya terjedjen ki a dekarbonizációs projektekre**. Ez különösen fontos **a kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS) Innovációs Alapja keretében kiválasztott, „szuverenitási pecséttel” rendelkező projektek esetében**.

Az energiabiztonság fokozására és az energetikai átállás felgyorsítására irányuló beruházások fontosságának és fókuszálásának megfelelő hangsúlyozása, valamint a tiszta mobilitás fellendítése érdekében **a Bizottság egyedi célkitűzés beillesztését javasolja az energetikai**

rendszerösszekötők és a kapcsolódó átviteli infrastruktúra előmozdítására, valamint a töltőinfrastruktúrának az ERFA és a Kohéziós Alap forrásaiból történő kiépítésére vonatkozóan.

A Bizottság javasolja, hogy az e prioritásra irányuló, átcsoportosítással támogatott beruházások előfinanszírozása 2026-ban 30 %-ra növekedjen, és ezek a beruházások 100 %-os megnövelt uniós társfinanszírozási arányban részesüljenek.

E fokozott beruházási erőfeszítés révén az energiaigényes ágazatok stabilabb és változatosabb energiaforrásokhoz férhetnek hozzá a kevésbé széttagolt belső energiapiacra, támogatva fenntarthatóságukat és versenyképességüket. Emellett az ERFA-támogatás dekarbonizációs projektekre történő kiterjesztése lehetővé teszi az energiaigényes iparágak számára, hogy kiemelten kezeljék az uniós éghajlat-politikai célkitűzésekkel összhangban lévő, nagy hatású innovációkat. Ami az elektromos töltőinfrastruktúrát illeti, a támogatás kiegészíti az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz keretében létrehozott, az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájára irányuló eszközt.

A Bizottság ösztönzi a tagállamokat és a régiókat, hogy a félidős felülvizsgálat keretében történő újraprogramozás során:

- **fokozzák a tiszta technológiák és a tiszta energiára való átállás támogatását a tiszta energia és gyártás elterjedésének felgyorsítása érdekében.** Ennek egyik kulcsfontosságú eleme a villamosenergia-hálózatok, a rendszerösszekötők és az energiatároló létesítmények korszerűsítése a valódi energiaunió biztosítása érdekében, valamint az elektromos járművekhez szükséges töltőállomások kiépítése, ami a gépjárműiparra vonatkozó ipari cselekvési tervvel összhangban fontos prioritás. A kohéziós politika közel 9 milliárd EUR-t fordít a tiszta technológiákra a 2021–2027-es programokban, és ennek az összegnek több mint egyharmadát már lekötötték projektekre,
- **támogassák a termelési folyamatok és a termékek dekarbonizációját, különösen az energiaigényes iparágakkal rendelkező régiókban,** az ipari átállás különböző kohéziós eszközökön, többek között az Igazságos Átmenet Alapon keresztül történő támogatásával. Ez különösen az EU ETS hatálya alá tartozó ágazatokat érinti, de olyan ágazatokat is, mint a gépjárműipar, amely jelentős ipari átalakuláson megy keresztül,
- **erősítsék meg az éghajlattal kapcsolatos katasztrófavédelmi felkészültségre,** alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére **irányuló beruházásokat,** többek között a RESTORE-javaslatra és az „építsük újra, de jobban” elvre alapozva,
- **járuljanak hozzá a tisztaipar-megállapodáshoz** – például azáltal, hogy előmozdítják a vezető uniós piacok fejlődését, és erőforrásokat irányítanak át az uniós hidrogéntermelés kockázatmentesítésére és elterjedésének felgyorsítására –, valamint **a megfizethető energiára vonatkozó cselekvési tervhez,** támogatást nyújtva az energiaközösségek kiteljesítéséhez, az uniós villamosenergia-hálózatok és rendszerösszekötők korszerűsítéséhez, és támogatva a helyszínen kívüli építés fejlesztését vagy a lakásokra, a vállalkozásokra és az állami infrastruktúrára irányuló energiahatékonysági intézkedéseket, mivel az energiakereslet csökkentése kulcsfontosságú a megfizethető lakhatáshoz és az ipari versenyképességhez,

- **erősítsék meg a kollektív és a polgárok által vezérelt energiaügyi fellépések,** például az energiaközösségek létrehozásának **támogatását** a technikai és pénzügyi tanácsadáshoz szükséges adminisztratív kapacitások növelése révén.

A keleti határ menti régiók

Az EU keleti határ menti régiói – amelyek Oroszországgal, Belarusszal és Ukrajnával határosak – azzal a kettős kihívással néznek szembe, hogy fokozniuk kell a biztonságot, miközben élénkíteniük kell a gazdaságaikat, amelyekre Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja közvetlen vagy közvetett következményként negatív hatást gyakorolt.

A félidős felülvizsgálattal az érintett programok kohéziós politikai forrásai átcsoportosíthatók a védelmi beruházások fokozása és a tágabb gazdaság versenyképességének növelése érdekében, hogy elő lehessen segíteni e régiók fellendülését.

Az e régiókon belüli beruházások előreütemezésére irányuló ösztönzők megerősítése érdekében **a Bizottság azt javasolja, hogy az Unió keleti határain fekvő régiókat lefedő programok részesüljenek a következőkben:**

- 100 %-os mértékű társfinanszírozás,
- a programok számára elkülönített teljes összeg 9,5 %-ának megfelelő további előfinanszírozás 2026-ban,
- valamint a félidős felülvizsgálat új prioritásaira (STEP, védelem, lakhatás, a vízgazdálkodás rezilienciája és energetikai átállás) átcsoportosított összegek esetében 30 %-os előfinanszírozási arány 2026-ban.

Ezek az ösztönzők csak akkor alkalmazandók, ha az új prioritásokra történő átcsoportosítás eléri a programok számára elkülönített teljes összeg legalább 15 %-át. Ez nem vonatkozik a nemzeti és regionális programokkal egyaránt rendelkező tagállamok nemzeti programjaira.

A jólét és a maradáshoz való jog előmozdítása mindenütt, az egyes helyekre szabott politikákkal

A változó társadalmi-gazdasági és geopolitikai környezet gazdasági szakosodásuktól, földrajzi helyzetüktől és demográfiai szerkezetüktől függően nagyon aszimmetrikus hatásokat gyakorol a tagállamokra és a régiókra.

Európa számos régiója kihívásokkal néz szembe a **stagnáló vagy csökkenő növekedés** és jólét miatt, ami hatással van a helyi szolgáltatások minőségére és a polgárok lehetőségeire. A Bizottságnak és a tagállamoknak közösen arra kell törekedniük, hogy minden polgárnak ténylegesen **joga legyen** azon a helyen **maradni**, amelyet otthonának nevez, biztosítva a jó munkahelyek rendelkezésre állását, valamint az olyan alapvető közszolgáltatásokhoz való hozzáférést, mint az oktatás és az egészségügy. Ez különösen fontos a **nem városi területeken** (vidéki, belső és távoli területeken), valamint a tehetségfejlesztési csapdába tartozóként azonosított¹⁷ területeken. E tekintetben a kohéziós politikai programok és a KAP keretében megvalósuló LEADER kezdeményezés közötti szorosabb kiegészítő jelleg,

¹⁷ „A tehetséspotenciál kiaknázása Európa régióiban” című közlemény szerint, https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/communications/2023/harnessing-talent-in-europe-s-regions_en.

valamint a fenntartható turizmust előmozdító intézkedések segítenék a helyi közösségeket abban, hogy helyi megoldásokat találjanak, amint azt nemrégiben a mezőgazdaságra és az élelmiszerekre vonatkozó stratégiai jövőkép is kiemelte. Az intézkedések előmozdítanak a mezőgazdaságon és a halászaton kívüli ágazatokat az egyéb üzleti és gazdasági lehetőségek ösztönzése érdekében, miközben kezelnek a migrációs áramlásokat, az elnéptelenedés elleni küzdelem érdekében is.

A **városi területek** sajátos kihívásokkal néznek szembe a megfizethető lakhatáshoz, a társadalmi integrációhoz, a forgalmi torlódásokhoz és a környezetszennyezéshez kapcsolódóan. A teljes kohéziós politikából 24 milliárd EUR-t ruháznak be **városfejlesztésre**, és a városok a dekarbonizációs erőfeszítések élvonalában állnak. A kiegyensúlyozott regionális fejlődés előmozdítása érdekében jobban ki kell aknázni a városok szerepét, valamint a város és a vidék közötti kapcsolatokat, és az **Európai Bizottság** az év későbbi szakaszában **ambiciózus menetrendet fog előterjeszteni a városok számára**.

Elismerve, hogy a városok fontos szerepet töltenek be az uniós célkitűzések megvalósításában, a helyi kihívások kezelésében, valamint a kiegyensúlyozott regionális fejlődés előmozdítását szolgáló, a város és a vidék közötti kapcsolatok megerősítésében, a **Bizottság javasolja az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés megerősítését azon lehetőség bevezetésével, hogy az ERFA-ból forrásokat csoportosítsanak át az Európai Városfejlesztési Kezdeményezéshez**. Ezek az összegek az átcsoportosítást kezdeményező tagállamok javát szolgáló intézkedéseket támogatnák. A **Bizottság kiválósági pecsét létrehozását is javasolja az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés számára**, lehetővé téve ezáltal a kohéziós politikai programok keretében az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés azon projektjeinek támogatását, amelyeket kiválasztottak ugyan, de a források elégtelensége miatt nem részesülhettek finanszírozásban. A tagállamoknak **lehetőségük lenne arra is, hogy ERFA-forrásokat csoportosítsanak át a „Beruházás a munkahelyteremtésbe és növekedésbe” célkitűzés alá tartozó programjaikból az interregionális innovációs beruházási eszközbe**, és így nagyobb rugalmassággal rendelkezzenek a források felhasználása terén.

A **szigetek és a legkülső régiók** sajátos kihívásokkal néznek szembe a nyersanyagok és az energia magasabb költségei miatt, különösen az ukrajnai háború kezdete óta, azon eredendő korlátok mellett, amelyek a munkaerőpiacot, a közlekedést és a mobilitást, a nyersanyagokhoz való hozzáférést, valamint az energiaellátást érintően a fizikai elkülönésükből és a szárazföldről való távoli fekvésükből erednek. Ez a földrajzi elszigeteltség jelentősen megnehezíti az ilyen területek klímasemleges gazdaságra való tiszta átállását is. Ezenkívül a turizmus által teremtett idényjellegű foglalkoztatás gyakran elfedi, hogy hiányoznak a helyi lakosság számára vonzó foglalkoztatási lehetőségek. Végezetül számos sziget és legkülső régió olyan szélsőséges természeti katasztrófákat szenvedett el, amelyek jelentős beruházásokat tesznek szükségessé nemcsak a katasztrófák utáni helyreállítás, hanem az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia terén is. A Bizottság annak érdekében, hogy támogassa a szigeteket és a legkülső régiókat e sokrétű problémák kezelésében, konzultációt indít egy szigetekre vonatkozó stratégia kidolgozásáról és a legkülső régiókra vonatkozó stratégia aktualizálásáról.

Ezért a **Bizottság ösztönzi a tagállamokat és a régiókat**, hogy a féldős felülvizsgálat keretében történő újraprogramozás során:

- **erősítsék meg a városok szerepét számos uniós célkitűzés megvalósításában,** például forrásoknak az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés megerősítését szolgáló átcsoportosításával vagy a városoknak szánt források növelésével. Ezzel párhuzamosan a Bizottság arra fog törekedni, hogy a városfejlesztési menetrend keretében széles körű vitát ösztönözzön arról, hogy miként járulhatnak hozzá a városok az uniós prioritásokhoz,
- **teljesítsék az új európai Bauhaushoz való hozzájárulásra vonatkozó kötelezettségvállalásaikat,** amelyek eddig csak részben valósultak meg. Valamennyi tagállam elkötelezte magát amellyel, hogy 2021 és 2027 közötti programjaival hozzájárul az új európai Bauhaus megvalósításához, és 18 tagállam általánosan érvényesítette az új európai Bauhaus elvét a kiválasztási kritériumokban és a projektfelhívásokban. Az új európai Bauhaus értékei természetes módon kísérik a megfizethető lakhatáshoz és a fenntartható városfejlesztéshez nyújtott támogatást, beleértve a városközpontok átalakítását, a kulturális örökség felújítását és a zöld infrastruktúra fejlesztését.

3. Erősebb közigazgatás egyszerűbb, rugalmasabb és hatékonyabb szabályokkal

Annak biztosítása érdekében, hogy a kohéziós politika támogassa célkitűzéseinek elérését, ki kell aknáznia mind a közigazgatás, mind a magánszektor kapacitását a kohéziós politikai források által mozgósítható szakpolitikák és beruházások megvalósítása terén. Ehhez olyan intézkedésekre van szükség, amelyek megerősítik a szakpolitikák végrehajtásában részt vevő szereplők közigazgatási kapacitását, tágabb értelemben, nem csak a kohéziós politika végrehajtásához kapcsolódóan; egyidejűleg az adminisztratív terhek egyszerűsítés révén történő csökkentése felgyorsíthatja és megkönnyítheti a kohéziós finanszírozás igénybevételét.

Reformok és igazgatási kapacitás

A tapasztalatok alapján a források hatékony és eredményes felhasználásának előfeltétele, hogy a közigazgatási szervek képesek legyenek az uniós finanszírozás kezelésére. Már sok eredményt lehet felmutatni, akár a kohéziós programok, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a Bizottság egyéb kezdeményezéseinek technikai támogatását illetően, akár az alapokat kezelő közigazgatások megerősítésére és korszerűsítésére irányuló célzott programok tekintetében.

Jelenleg 15 tagállamban hajtanak végre vagy véglegesítenek olyan ütemterveket, amelyek célzott cselekvési terveket tartalmaznak a teljes kohéziós politikai ökoszisztéma közigazgatási kapacitásának javítására irányulóan, különösen azoknál a közigazgatási szerveknél, amelyek korábban kihívásokkal szembesültek az uniós finanszírozás felhasználására való kapacitásukkal kapcsolatban. A „Közigazgatási kapacitásépítési ütemtervek” olyan stratégiai dokumentumok, amelyek tartalmazzák a szükségletek és a kihívások elemzését, a kezelésükre irányuló intézkedéseket, valamint a felelős szereplőket, azzal a céllal, hogy stratégiaibb megközelítést alakítsanak ki a technikai segítségnyújtásra és a kapacitásépítésre szánt források felhasználása tekintetében. A féldős felülvizsgálat alkalmat kínál az e stratégiák végrehajtása terén elért eredmények vizsgálatára, a stratégia felgyorsítása melletti egyértelmű elköteleződésre, valamint megfelelő kísérő intézkedések meghozatalára technikai segítségnyújtás, többek között a Technikai Támogatási Eszköz révén.

A bizottsági javaslat – annak érdekében, hogy segítse a közigazgatási szerveket kapacitásaik és hatékonyságuk javításában – **egyértelművé teszi, hogy a reformokra irányuló előkészítő intézkedésekkel kapcsolatos költségek támogathatók lesznek, beleértve az önmagukban álló reformokat is** (azaz amelyeket nem kísérnek beruházások).

A beruházások felgyorsítása egyszerűsítés és rugalmasság révén

A Bizottság ugyanakkor tudatában van annak, hogy az agilisabb és célzottabb támogatás biztosításához további erőfeszítésekre van szükség a szabályozási struktúra egyszerűsítése érdekében.

A kedvezményezettekre – és legfőképpen a gazdasági szereplőkre, például a kkv-kra – háruló adminisztratív terhek egyszerűsítése és enyhítése a Bizottság kulcsfontosságú prioritásai közé tartozik. Amint azt a versenyképességi iránytű előrevetítette, a Bizottság példátlan egyszerűsítési erőfeszítéseket fog tenni, többek között a kohéziós politika keretében is.

E közleménnyel együtt a **Bizottság** a jogalkotási javaslaton keresztül **számos egyszerűsítési és rugalmassági intézkedést terjeszt elő** a következő területeken:

- **Biztosítani kell, hogy a forrásokat zökkenőmentesen lehessen átcsoportosítani az uniós prioritásokhoz**, lazítva a jelenlegi szabályokat, amelyek előírják, hogy az előirányzatok jelentős részét meghatározott kiemelt területekhez kell kötni. A Bizottság **nagyobb rugalmasság** bevezetését javasolja **a tematikus koncentrációra vonatkozó követelményeket illetően az új prioritásokra vonatkozó allokációk**¹⁸, valamint az ERFA és a Kohéziós Alap éghajlat-politikai hozzájárulásainak kiszámítása tekintetében (az általános követelmények tiszteletben tartása mellett).
- Annak biztosítása érdekében, hogy az újonnan bevezetett beruházások befejezésére, valamint a kifizetések igénylésére és a visszatérítésre szolgáló keret megfeleljen a célnak, és ne akadályozza a szakpolitika célzottabbá tételét és korszerűsítését, a **Bizottság 5 %-os egyszeri előfinanszírozás biztosítását javasolja minden olyan program számára, ahol a félidős felülvizsgálat keretében a programallokációk legalább 15 %-át a STEP-hez, a védelemhez, a megfizethető lakhatáshoz, a vízgazdálkodás rezilienciájához és az energetikai átálláshoz kapcsolódó beruházásokra csoportosítják át**; továbbá javasolja, hogy e programok esetében **egy évvel hosszabbodjon meg a kohéziós politikai támogathatóság végső határideje**¹⁹.
- Az **Igazságos Átmenet Alap** végrehajtásának megkönnyítése érdekében **a programjainak módosítására és működésére vonatkozó korlátozások megszűnnek**:
 - A „**kiválósági pecsét**” **mechanizmus** alkalmazandó lesz az Igazságos Átmenet Alapra, **egyszerűsített kiválasztási eljárást** téve lehetővé az elegendő

¹⁸ A dekarbonizációs és versenyképességi célkitűzések eléréséhez szükséges jelentős beruházási igények fényében a tagállamoknak folytatniuk kell az éghajlatvédelmi és energetikai átálláshoz közvetlenül hozzájáruló projektekbe történő beruházásokat, összhangban az (EU) 2021/1060 rendelet 6. cikkében meghatározott követelményekkel, amelyek az éghajlatváltozással kapcsolatos beruházások szintjének fenntartása érdekében továbbra is alkalmazandók lesznek.

¹⁹ A keleti határ menti régiók esetében az e közlemény külön szakaszában szereplő ösztönzők továbbra is alkalmazandók, és nem halmozódnak az e bekezdésben megjelölt ösztönzőkkel.

finanszírozással nem rendelkező más uniós eszközök keretében kiválasztott projektek esetében.

- A Bizottság **igazodik az Innovációs Alap keretében támogatott projektekre vonatkozó lehetőségekhez**, lehetővé téve a fosszilis tüzelőanyagok előállításával, feldolgozásával, szállításával, forgalmazásával, tárolásával vagy égetésével kapcsolatos beruházásokat, **feltéve, hogy ezek a projektek az Innovációs Alap keretében „szuverenitási pecséttel” rendelkeznek.**
- Az igazságos átmenet tervekben szereplő **mutatók célértékeinek módosítása** az egész végrehajtási időszak alatt lehetséges lesz, a klímasemlegesség és a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivezetése iránti elkötelezettség fenntartása mellett.

A fenti jogszabályi egyszerűsítéseken túl **a Bizottság ösztönzi a tagállamokat és a régiókat**, hogy a félidős felülvizsgálat keretében történő újraprogramozás során:

- **segítsék elő a teljesítményalapú mechanizmusok**, például az egyszerűsített költségelszámolási módszerekre és a költségfüggetlen finanszírozásra vonatkozó szabályok **alkalmazását**,
- **2025 júniusáig azonosítsák a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz alá tartozó azon projekteket, amelyek esetében fennáll a kockázat, hogy 2026 augusztusáig nem fejeződnek be, és amelyek finanszírozhatók lehetnek az ERFA-ból/Kohéziós Alapból.** Így az ERFA/Kohéziós Alap/Igazságos Átmenet Alap programjainak félidős felülvizsgálat keretében történő esetleges módosításai – amelyeket az e közleményt kísérő jogalkotási javaslat társjogalkotók általi elfogadásakor kell benyújtani – figyelembe vehetik ezeket a projekteket. Az ERFA/Kohéziós Alap/Igazságos Átmenet Alap által finanszírozandó projektek esetében a tagállamoknak kérniük kell helyreállítási és rezilienciaépítési terveik kapcsolódó módosítását, és olyan rendelkezéseket kell belefoglalniuk, amelyek biztosítják, hogy ezek a projektek ne részesüljenek kettős finanszírozásban.

Az e közlemény 2. szakaszában javasolt új lehetőségek vállalkozások javára történő végrehajtása során a tagállamoknak gondoskodniuk kell az alkalmazandó uniós állami támogatási szabályoknak való megfelelésről, és biztosítaniuk kell, hogy a finanszírozás szükséges legyen az azonosított szükségletek kielégítéséhez, és a szükséges minimumra korlátozódjon. Ezzel összefüggésben a Bizottság nyilvános konzultációt indított a tisztáipar-megállapodás állami támogatási keretrendszerének hatályáról, amely bővítené a kkv-k és a támogatott területeken működő vállalkozások megerősítésének lehetőségeit, és bizonyos feltételekkel lehetővé tenné a nem támogatott területeken működő nagyvállalatok felkarolását is.

4. Következtetések

A következő többéves pénzügyi keretben a status quo nem opció. A következő hosszú távú költségvetésnek foglalkoznia kell a jelenleg fennálló összetettséggel, hiányosságokkal és rugalmatlanságokkal, továbbá maximalizálnia kell minden egyes elköltött euró hatását, azokra az uniós prioritásokra és célkitűzésekre összpontosítva, amelyek megvalósításához a legnagyobb szükség van az uniós fellépésre.

Az a többéves pénzügyi keret azonban csak 2028-ban kezdi meg működését. Az Unió pedig nem várhat. Most kell cselekednie, és a lehető legjobban és a lehető leginkább ki kell használnia a jelenlegi finanszírozási ciklust. Mivel a kohéziós politika az Unió fő beruházási ága, **alapvető fontosságú, hogy megragadjuk a félidős felülvizsgálat kínálta alkalmat a szakpolitika korszerűsítésére** annak érdekében, hogy az mind a meglévő, mind az új prioritásokkal foglalkozzon, és felgyorsítsuk a végrehajtását, hogy mihamarabb erőteljesebb hatást fejtsen ki.

Ez a közlemény felkéri a tagállamokat, hogy igazítsák ki meglévő programjaikat annak érdekében, hogy a kohéziós politikai beruházások a lehető legnagyobb mértékben hozzájáruljanak az Unió politikai prioritásaihoz.

A kohéziós politika által támogatott beruházások legnagyobb része továbbra is összhangban van az új uniós prioritásokkal, legyen az akár az innovációs szakadék megszüntetésének és a versenyképesség erősítésének szükségessége, a dekarbonizáció és a körforgásos gazdaság támogatásának fokozása, vagy a kulcsfontosságú infrastruktúrák és a „nettó zero” technológiák finanszírozása. **De ennél többet is lehet tenni, amint azt a közlemény kifejti.**

A versenyképesség és az innováció, a digitális és zöld átállás, a biztonság és a stratégiai autonómia – többek között a védelem – területén, vagy a jobban testre szabott szakpolitikák – többek között az alapvető közszolgáltatások távolabbi helyeken történő – biztosítása érdekében a szakpolitika lehet szelektívebb és célzottabb, és járhat nagyobb európai hozzáadott értékkel.

Alapvető fontosságú továbbá a kohézió elveinek további erősítése a nagyobb hatás és a nagyobb hatékonyság elérése érdekében, egyszerű és rugalmas szabályok révén, helyi alapú megközelítést és testre szabott szakpolitikákat követve. Ebben a törekvésben kulcsfontosságú a nemzeti, regionális és helyi hatóságokkal való **partnerség elvének** érvényesítése, ahol a régiók és a városok fontos szerepük töltenek be.

A közleményt jogalkotási javaslat kíséri, amely már most, a jelenlegi programok tekintetében lehetővé tenné a kohéziós politika korszerűsítését. Annak érdekében, hogy a jelenlegi geopolitikai körülmények fényében a lehető legnagyobb hatást gyakorolhassák a kohéziós politika hatékonyságára és relevanciájára, **a társjogalkotóknak a lehető leghamarabb el kell fogadniuk a jogalkotási javaslatokat.**

A Bizottság felkéri a tagállamokat, a régiókat, az irányító hatóságokat, valamint az Európai Parlamentet és a Régiók Európai Bizottságát, hogy konstruktívan vegyenek részt ebben a vitában, a tagállamokat és az Európai Parlamentet pedig arra kéri, hogy gyorsítsák fel a jogalkotási munkát annak biztosítása érdekében, hogy a kohézió elve és a kohéziós politika továbbra is az európai projekt középpontjában maradjon.

A Bizottság meg fogja fontolni, hogy nyárig **iránymutatásokat** terjesszen elő **a Bizottságnak történő jelentéstétel egyszerűsítésének lehetőségéről és a meglévő rendelkezések értelmezéséről,** hogy csökkenjen a bizonytalanság, amely esetlegesen visszatartja a kohéziós alapokból támogatott beruházásoktól.

A Bizottság arra kéri a tagállamokat és a régiókat, hogy a felülvizsgált jogszabály hatálybalépésétől számított két hónapon belül nyújtsák be a programokra vonatkozó módosításaikat. A Bizottság kész támogatni a nemzeti és regionális hatóságokat a program

módosításainak előkészítésében. A Bizottság értékelni fogja a javasolt módosításokat, és szorosan együttműködik a hatóságokkal annak biztosítása érdekében, hogy a módosítások nemzeti vagy regionális hatóságok általi benyújtásától számított két hónapon belül elfogadják a felülvizsgált programokat. **A cél az, hogy a féldős felülvizsgálat keretében a lehető leghamarabb, de 2025 végéig lezáruljon az átprogramozás folyamata,** hogy a tagállamok, a régiók és a helyi önkormányzatok 2026-tól és a többéves pénzügyi keret jelenlegi ciklusának második felében megkezdhessék a kiigazított programok végrehajtását²⁰.

Emellett a **Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy** nemzeti és regionális szinten és a Bizottsággal szoros együttműködésben **vezessenek be közös nyomon követést a kohéziós alapokból támogatott kulcsfontosságú beruházásokra vonatkozóan.** A hangsúlyt a kiemelt területekre kell helyezni a célzottabb és gyorsabb végrehajtás, valamint az időben történő megvalósítás érdekében. Ennek könnyen alkalmazhatónak kell maradnia, és a nemzeti és uniós pénzügyi beszámolási rendszerek szélesebb körű összekapcsolása révén a tagállamok által a Bizottságnak történő adattovábbítás és jelentéstétel egyszerűsítésével kell együtt járnia.

A Bizottság 2025 júliusáig **párbeszédet** fog összehívni a **végrehajtásról**²¹, kifejezetten a kohéziós politikával foglalkozó érdekelt felekkel. Ez az új eszköz, a párbeszéd, az elért eredmények számbavételével, a bevált gyakorlatok azonosításával, valamint a meglévő szabályok és azok végrehajtása terén fennálló akadályok felismerésével segít értékelni a kohéziós politika végrehajtása terén elért eredményeket. Emellett a párbeszéd konkrét ajánlások megfogalmazását célozza a végrehajtási folyamatok javítására és egyszerűsítésére irányulóan, biztosítva az uniós célkitűzésekkel való szorosabb összhangot.

Amint azt „A következő többéves pénzügyi kerethez vezető út” című dokumentum²² felvázolja, a következő hosszú távú uniós költségvetés kialakításához a mögöttes kihívások közös elemzésére és szoros együttműködésre van szükség a bizottsági javaslat előkészítése céljából. Az erős és hatékony uniós költségvetés közös érdekünk. Ezért a következő pénzügyi keretre vonatkozó javaslat széles körű konzultációra fog épülni, amely politikai, intézményi és érdekelti szintű hozzájárulásokkal, valamint a polgárok aktív bevonásával és a jövőbeli uniós tagság mérlegelésével valósul meg.

A tagállamok képviselőivel Európa-szerte, különböző szinteken folytatott folyamatos és strukturált párbeszéd kulcsfontosságú lesz annak meghatározásához, hogy mit és hogyan finanszírozzunk közös jövőnk érdekében. A fentiekre tekintettel a Bizottság a következő többéves pénzügyi keret előkészítésének részeként egy inkluzív folyamat keretében fogja bevonni a különböző szintű szereplőket.

²⁰ Amint a Bizottság elfogadja az új prioritásokhoz átcsoportosító módosított programot, az irányító hatóság kérelmet nyújthat be az új jogszabályok alkalmazásából eredő teljes kiegészítő előfinanszírozásra irányulóan. A 2025-ben igényelt előfinanszírozás összege beleszámít a 2025-re kitűzött N+3 célokba.

²¹ Az „Egyszerűbb és gyorsabb Európa: Közlemény a végrehajtásról és az egyszerűsítésről” című dokumentumban meghatározottak szerint (COM(2025) 47 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52025DC0047>).

²² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – *A következő többéves pénzügyi kerethez vezető út*, COM(2025) 46 final, 2025.2.11.

A következő többéves pénzügyi keretnek **meg kell teremtenie az erősebb és jövőorientált Unió alapjait.**